

Приморске Новине

ЛИСТ ССРН ОПШТИНЕ БУДВА

ИЗЛАЗИ ПЕТНАЕСТОДНЕВНО

ГОДИНА XII ⚡ БРОЈ 229. ⚡ 25. МАРТ 1983

ЦИЈЕНА 4 ДИНАРА

ИЗ РАДА САВЕЗА КОМУНИСТА

БИТКА ЗА ЉУДЕ, АФИРМАЦИЈУ РАДА И САМОУПРАВЉАЊЕ

— ОСНОВНЕ ОРГАНИЗАЦИЈЕ СК МОРАЈУ ДА ПОСТАНУ НОСИОЦИ СВИХ АКЦИЈА У ДРУШТВЕНО-ПОЛИТИЧКОМ ЖИВОТУ — РЕКАО ЈЕ ДОБРОСЛАВ ЂУЛАФИЋ, ПРЕДСЈЕДНИК ЦК СК ЦРНЕ ГОРЕ —

АКТУЕЛНА ПОЛИТИЧКА И ЕКОНОМСКА СИТУАЦИЈА у општини била је тема расправе на сједници Општинског комитета Савеза комуниста Будве у чијем раду су учествовали председник Централног комитета СК Џорђе Доброслав Ђулафић и члан Предсједништва Анђелко Ковачевић. Они су затим учествовали у раду сједнице друштвено-политичког актива у Петровцу и имали краћи сусрет с најодговорнијим људима радне организације и основних организација удруженог рада „Монтенегротурист“. Обишли су новоизграђене хотеле „Авала“ и „Мотрен“ у Будви и „Палас“ у Петровцу, чије отварање управо предстоји, затим градилиште нове „Словенске пляže“ и упознали се са динамиком изградње овог хотелског града.

Секретар Општинског комитета СК Владо Дулетић, је, између осталог, рекао да се двопомјесечна активност у општинској организацији Савеза комуниста одвијала, прије свега, у правцу стабилизације политичких односа и рјешавања актуелних проблема друштвеног и материјалног развоја. Она је имала за циљ брже превазила жење једног доста мучног и тешког периода у развоју организација Савеза комуниста у општини, којег је карактерисала групашење и борба за власт и разне друге негативне појаве и тенденције. Оне су нарочито дошли до изражaja у току изборне активности за форуме и органе Савеза комуниста. Јединствени смо у оцјени да се групашење и борба за власт морају замијенити борбом за људе, афирмацију рада, самоуправљање и остваривање економске стабилизације — рекао је Дулетић. Он се заложио да се, уместо чепткања по прошlostи, поглед усредсреди на будућност и широко мобилисање чланова и свих радних људи и грађана на извршавању задатака друштвеног и материјалног развоја општине.

Оцјена понашања комуниста у органу управе Скупштине општине

На сједници Општинског комитета СК, која је одржана 18. марта, расправљало се о понашању чланова распуштене организације Савеза комуниста органа управе и служби Скупштине општине „према задацима који проистичу из улоге и функције органа у којима

ПРЕЗАДУЖЕНА ПРИВ- РЕДА

Говорећи о тешком стању у коме се туристичка привреда на подручју општине нашла, Дулетић је рекао да ту ситуацију посебно карактерише стално повећање матних стопа, као и краткорочни кредити, што ће оптимизирати ликвидност туристичке привреде у наредном периоду. Ситуацију ће, рекао је он, погоршати чињеница да су приспјели ануитети за враћање иностраног кредита обезбиђеног од Међународне финансиске корпорације у Вашингтону.

Губитак по завршном рачуну за 1982. годину показали су ООУР „Палас“ у износу од 56,5 милиона динара и Природно љечилиште „4. јули“ — скоро седам милиона динара. Будва се тако први пут озбиљно суочила с проблемима покрића губитака. Самоуправне интересне заједнице становаша и комуналних дјелатности, запале су у тешку финансијску ситуацију због неблаговремене најилате станарина, доприносећи је у Башкирцу.

анализе предлога за исказовање и кажњавање члановске организације Савеза комуниста, донио одлуку да се из чланства Савеза комуниста искључе: Љубен Ђурић, директор Управе прихода, Ђоко Павловић и Богдан Јелетић, инспектори у органу управе, Петар Петричевић, руководилац геодетске службе, Петар Франета, руководилац имовинско-правне службе и Петар Стругар, јавни правобранилац у органу управе.

ВЕЋЕ УЧЕШЋЕ РАДНИХ ЉУДИ И ГРАЂАНА У ОД- ЛУЧИВАЊУ

Предсједник Општинског комитета Савеза комуниста Урош Зеновић нагласио је да ће тешкоће у туристичком привређивању потрајати дуже, па је самим тим трајан задатак обавеза да се непрестано улажу напори за спровођење у живот ставова коначног склопа СКЈ и СК Црне Горе и закључачка Општинске конференције у превазилажењу слабости у друштвено-економском

номском и политичком животу. Душан Лијешевић, предсједник Скупштине општине, сматра да удржани радици и грађани нису имали утицаја на рад скупштинских органа, због тога су многе одлуке од виталног значаја за ову средину доношene мимо њиховог учешћа. Посебна обавеза остаје да се отклоне слабости у раду организација управе и скупштинских служби. Лијешевић је наглашио да су социјалне разлике у овој средини јако изражене и да је једна од мјера

Ријеч предсједника ЦК СК Црне Горе

Учествујући у расправи, предсједник ЦК СК Црне Горе Доброслав Тулафић је на гласио да су у Будви предузете мјере да се стање побољша и ојача акциона способност организација Савеза комуниста и тако врати нормалан партијски рад и живот. Централни комитет Савеза комуниста Црне Горе је

дао путу подршку општинској организацији Савеза комуниста и, како он сматра, резултати су већ видљиви. Подршка је добијена и од свих друштвено-политичких структура, и то је необично важно. Акција коју је Савез комуниста повео није имала за циљ кадровске промјене већ сређивање стања, што је захтијевало одређење кадрова свке промјене. Сада је основно и најважније да се орга-

која муче грађане. Треба се заложити за јачање друштвено-политичких организација. Економски проблеми и овој средини централно су питање акције Савеза комуниста. Велики је проблем што још није почела обнова Старог града, а убрзо ће се поставити питање да ли смо морали ићи у градњу овако скупих хотела. Објекте треба завршити, али и знati да ће они представљати велики терет за радне људе.

Савез комуниста у општи-
ни нема пречег задатка него-
да истраје у акцији враћања
пољуланог туристичког у-
гледа. Будве на домаћем и
страним тржишту. У развоју
туризма ништа се не смије
потијењивати, јер у њему не

(Наставак на 2. страни)

РАЗГОВОР У „МОНТЕНЕГРОТУРИСТУ“

Доброслав Ђулафић и Анђелко Ковачевић водили су краћи разговор са најодговорнијим људима радне организације и основних организација удруженог рада у саставу „Монте негротуриста“. Упознати су са током припрема за овогодишњу туристичку сезону и неријешеним организационим и другим проблемима присутним у раду овог заједништва. Наглашено је да је припрема овогодишње сезоне у свим основним организацијама удруженог рада у саставу

ВРАТИТИ БУДВИ ТУРИ СТИЧКИ УГЛЕД

Савез комуниста се мора одлучно обрачунати с племенским и територијалним подјелама и критеријумима супротставити се интригама и дезинформацијама. То не значи да не треба да буде критике, али оне праве критике коју Савез комуниста његује. Ђулафић је, даље истакао да се морамо оријентисати на масован политички рад, ићи у народ и давати одговоре на сва питања

„Монтенегротуриста“ прихваћена као најважнији задатак.

Они су обишли градите на Словенској плажи, новоизградене хотеле „Авалу“ и „Могрен“ у Будви, а приликом боравка у Петровацу и хотел „Палас“.

Задаци Савеза комуниста на спровођењу економске политике у 1983. години.

— ИДЕЈНО ПОЛИТИЧКЕ ОЦЈЕНЕ И СТАВОВИ ЦК СК ЦРНЕ ГОРЕ —

Централни комитет СК Црне Горе на 5. сједници, одржаној 21. децембра 1982. године, разматрао је задатке Савеза комуниста на спровођењу економске политике у 1983. години и на 6. сједници, одржаној 17. фебруара 1983. године, с тим у вези усвојио идејно-политичке оцјене и ставове.

Задаци на остваривању политике друштвено-економског развоја, који се утврђује Резолуцијом о друштвено-економском развоју Црне Горе у 1983. години и којима Централни комитет даје пуну подршку, представљају најважније обавезе Савеза комуниста и свих организованих социјалистичких снага. Ти задаци су наставак идејно-политичких активности и мјера на линији остваривања политике економске стабилизације, ставова XII конгреса СКЈ и VIII конгреса СК Црне Горе, Закључака Треће и Четврте сједнице ЦК СКЈ и ставова СКСК Црне Горе.

Сложеност и тежина проблема економског развоја Републике и цијеле земље у 1983. години захтијевају крајњу мобилност, одговорност и радну организованост свих субјекта друштвене репродукције, а чланове, организације и руководства СК посебно обавезује на веома одговорно, добро усмјерено, јединствено и одлучно вођење идејно-политичке акције. Полазећи од тога, Централни комитет Савеза комуниста Црне Горе истиче неке најважније идејно-политичке оцјене и ставове.

I

Излаз из економских тешкоћа мора се тражити и налазити првенствено ослеђањем на сопствене снаге. Чланови, основни организације и руководства СК својим радом, понапањем, залагањем, идејно-политичким дјеловањем и самоуправном акцијом радника морају развијати и јачати снагест да бржим развијањем социјалистичких самоуправних друштвено-економских односа, изузетним залагањем, ванредним радним напорима, ефикасним откалањем субјективних слабости треба у свакој средини налазити конкретна рјешења за свака дајањем економских тешкоћа. Одлучно треба превазилазити схватљања да се може лоше и мало радити, нерационално привређивати и добре живијети било на рачун других дјелова друштвеног рада и друштва у целини, или на рачун прекомјерног задуживања у земљи и иностранству. Недовољно је коришћење сопствених могућности и наглашено очекивање помоћи од стране других дјелова друштвеног рада супротно је политици економске стабилизације и концепту ослеђања на сопствене снаге.

Комунисти треба да се боре за схватљање да политика ослеђања на сопствене снаге захтијева такву идејно-политичку акцију комуниста која ће покренuti самоуправљање органе у ОУР да брже траже и налазе путеве самоуправног и доходовног повезивања с радом, производно и доходовно зависним ОУР на јединственом југословенском тржишту, да се на тој основи заједнички и ефикасно превазилазе текући и развојни проблеми, развијају самоуправни облици солидарности који ће бити засновани на

заједничким производним интересима репродукционих цјелина и који ће на најмању мјеру свести посредничку улогу државних и других органа.

Ни у једној привредној области није могуће постићи оптималне резултате на основама аутархичног развоја и тежији да се доходак стиче затварањем у локалне и регионалне границе, чиме се угрожава јединство југословенског тржишта. Комунисти се морају борити за јачање снагости да се већи обим производње и дохотка може постићи кроз заједничтво на основама удрживавања рада и средстава. То је једино могући пут сузбијања појава које угрожавају јединство југословенског тржишта и обезбеђивања његовог функционисања на самоуправним основама.

Административне мјере које се предузимају, или ће бити предузете, морају бити у функцији стварања услова да се отклоне крупнији паремења на тржишту и у процесу репродукције у организацијама удржавеног рада и привреди у целини и тиме створе услови за бржи развој на основама друштвено-економског и политичког система социјалистичког самоуправљања. Зато је Савез комуниста у свим срединама мора одлучно супротставити сваком покушају тражења рјешења која нијесу на линији даљег јачања самоуправљања.

II

У условима мноштва економских проблема изражених на свим нивоима, комунисти у свим срединама морају се борити за јединствен поглед на то који проблеми имају најшире негативно дејство на укупне токове репродукције у привреди Републике и због тога морају

имати приоритет у заједничким напорима за њихово превазилажење. У сложеној економској ситуацији и у условима организационих материјалних могућности заједнички је интерес да се сви напори приоритетно усмере на рјешавање кључних проблема текуће репродукције ради остваривања већег обима производње, дешавања прилива и превазилажења проблема непрекидности. Чланови СК дужни су да се супротставе покушајима да се економске тешкоће сваке ОУР издигну на ниво друштвене бриге без улагаша одговарајућих напора да се претходно искористе све сопствене могућности и унутрашње резерве. Само они проблеми и обавезе, који се не могу решити коришћењем свих унутрашњих резерви, тј. максималним коришћењем капацитета, повећањем производног и битним ограничавањем свих облика потрошње, задужују заједничку солидарност на нивоу општине, и када се и на том нивоу друштвеног организовања искористе све могућности, и солидарности на нивоу Републике.

У борби за јединство по гледа и акције комуниста на овим питањима, огледа се идејно-политичка спремност и акциона способност комуниста и организација СК да успјешно усмjeravaју друштвене токове развоја.

III

Најважнији задатак комуниста у свим ОУР је да сопственим радом и примјером, организованом идејном и политичком акцијом доје принос пуном ангажовању радних колектива на предузимању мјера и активности за повећање производње, прије свега производње највише извозу или супституцији извоза и по том основу стварање већег дохотка. Тежиште акције комуниста треба да буде на увођењу савремене организације рада, на пуном коришћењу капацитета и радног времена, на јачању свих фак-

тора интерне економије, штедњи, а посебно енергији и репродуктивног материјала, националној употреби дохотка, па досљеднији расподјелу према оствареним резултатима рада уз адекватније вредновање производног, стваралачког рада и рада у тежим условима. Неопходно је у свакој ОУР улагати максималне напоре за обезбеђење сировина и репродукционих материјала, да се у складу са политиком развоја у овој години производња у највећој мјери оријентише на извоз, да се у том циљу максимално користе повољности које пружа кредитно-монетарна и други елементи економске политике у подстицају извоза, да се утврди селективна политика увоза и замјене увозних сировина и репродукционог материјала домаћим где је то објективно могуће и да се улажу напори за обезбеђивање трајних обртних средстава. У условима када је у великом броју ОУР увозна зависност ограничавајући фактор раста обима производње морају се уложити сви напори да се у потпуности користе они капацитети чија је производња застнована на домаћим сировинама, на чemu комунисти и њихове организације у тим ОУР морају истрајати.

Основне организације СК и општински комитети треба да се заложе да се у свакој ОУР и општини, где то није урађено, на овим основама ишће да донесу планови развоја за ову годину.

IV

Комунисти у свим ОУР треба да се боре за досљедно остваривање планова извоза и повећање укупног девизног прилива, а посебно на конвертибилном тржишту што је прворазредни задатак, у 1983. години и услов за уредније враћање фиксних и гарантованих обавеза према иностранству, обезбеђивање увоза неопходних сировина и репродукционог материјала и роба

широке потрошње, за бржи раст производње и равномјерније снабдевање стапништва најосновнијим животним потребама. Неопходно је да у ОУР превлада сазнавање о потреби већег извоза не само са осврстеног него и са становицтвом ширег друштвеног интереса. Само под условом да се у свакој ОУР уложе крајњи напори да остваривање максималног девизног прилива сразмјерно њиховом доприносу, могуће је очекивати подршку и помоћ шире друштвене заједнице за рјешавање оних обавеза које се, и поред максималних сопствених напора, неће мочи извршавати.

Комунисти у ОУР, делегатским органима Републичке СИЗ за економске односе са иностранством, општим удружењима и Привредној комори и другим надлежним органима треба да се заложе да се што прије усвоје све мјере економске политике на плану економских односа са иностранством. На тим основама треба подстицати самоуправно повезивање ОУР и удружења рада и средстава на читавом југословенском простору ради заједничког наступа на иностранства тржишта, пружања услуга иностраним корисницима, стицања девизног прилива.

Посебан је задатак комуниста у ОУР из области туристичке привреде да благовремено предузима све мјере за квалитетну припрему туристичке сезоне и тиме искористи све могућности за повећање девизног прилива. Централни комитет указује на негативна искуства из прошле туристичке сезоне и тражи од свих комуниста у туристичкој привреди и другим областима привреде пословно и доходовно везане за туризам и у организацијама друштвено-политичких заједница да учине крајње напоре да се оствари максимално могући девизни прилив од туризма у овој години.

V

Централни комитет СК Црне Горе истиче потребу предузимања таквих мјера и активности које ће обезбедити да се расположива инвестиција средства самоуправно концентришу и усмјере на најважније правце развоја Републике у складу са политиком економске стабилизације. Без одлагања и ишчекивања треба преиспитати све инвестиционе програме и ускладити их с реалним материјалним могућностима и критеријумима економске рационалности. Расположива средстава треба усмјеравати прије свега у оне капацитете које је могуће завршити и активирати у крајем року, као и ослоњавање већ постојећих, који ће обезбедити већи извоз и повећање девизног прилива, супституцију извоза, продуктивно запошљавање и у капацитете за производњу хране и енергије и повећање и обогаћивање туристичке попуде. У складу с тим, треба брже решавати проблеме завршавања инвестиција у току које су на приоритетним правцима развоја и имају висок степен завршености. Централни комитет захтијева да се обуставе започете и одустане од плани-

Мотив из Светог Стефана

ИДЕЈНО-ПОЛИТИЧКЕ ОЦЛЕНЕ И СТАВОВИ ЦК СК ЦРНЕ ГОРЕ

Задаци Савеза комуниста на спровођењу економске политике у 1983. години.

раних инвестиција које иницијесу у складу с овим опредељењима.

Сагласно утврђеној политици развоја за 1983. години не треба улазити у нове не-привредне инвестиције, изузев када се улаже у оквиру усвојеног програма обнове и изградње објекта на подручју пострадалом од земљотреса и када се улагања врше за стамбену изградњу и за објекте који се финансирају из средстава самодоприноса грађана. Борба за рационалност улагања у обнову и изградњу земљотресом погођеног подручја, што треба да обезбиђи рентабилно пословање обновљених капацитета, прворедни је задатак комуниста на тим подручјима.

VI

У овој и наредним годинама и у условима организованих материјалних могућности развој неразвијених општина, а посебно општине Плав, један је од основних развојних циљева, с тим што и програми развоја на неразвијеним подручјима морају бити у складу са циљевима политике економске стабилизације, а то значи у функцији повећања извоза, потпунијег коришћења постојећих капацитета, развоја пољопривреде и коришћење других расположивих природних ресурса и веће продуктивно запошљавање.

VII

У свим основним организацијама удруженог рада комунисти морају покренути активност на доношењу санационо-стабилизационих програма. Ови проблеми морају бити организовано и детаљно расправљени на зборовима радних људи и у самоуправним органима у ОУР. Неопходно је ускладити и довести што прије до краја активност на доношењу санационих програма ОУР, чланница банака и са-мих основних банака и Уд-

ружене банке, како би се у читавом ланцу, од ОУР до банке, искористиле све могућности за рјешавање проблема неликвидности и предизадужености, и то, прије све га, бОљом организацијом процеса производње и коришћењем унутрашњих резерви, већим коришћењем капацитета и повећањем производивности рада, својењем свих облика потрошње у границе реалних могућности и самоуправном концепцијом свих расположивих средстава и њиховим усмјеравањем за потребе текуће репродукције и за измиривање фиксних и гарантованих обавеза које су доцјеле или ће доспјети у 1983. години. Зато се у самоуправним органима ОУР и банака истовремено морају утврдити јасни приоритети са циљем да се превазиђу проблеми неликвидности и створе услови за нормално одвијање новчаних токова. У том смислу треба предузети све потребне мјере за отклањање дубоких поремећаја у финансијском и банкарском систему које долазе до изражaja кроз неизложитост пословања, раскирење појаве финансијске не-дисциплине, децидатарно финансирање и друге негативне појаве у процесу друштвене репродукције.

Обавеза је комуниста у самоуправним и пословодним органима банака да убрзају активност на самоуправној трансформацији банкарског система, што треба да обезбиђи њихову већу ефикасност и рационалност као и то да радници овлађују свим средствима репродукције сконцентрисаним у банкама, одлучују о њиховој употреби и сносе ризик својих одлука и да на тај начин преовладају спрече технократско-биракратских снага у одлучивању о усмјеравању средстава.

VIII

Полазећи од тога да ће средства за финансирање опште и заједничке потрош-

ње у овој години бити ограничена и знатно спорије расту од номиналног раста дохотка привреде, неопходно је да се омдах покрене активност на ревизији програма развоја у свим областима и ОУР друштвених дјелатности, предузму конкретне мјере рационализације мреже друштвених дјелатности, СИЗ, њихових стручних служби и донесу санациони програми за све оне ОУР које ће пословати у губицима. Економска ситуација у којој ће се наћи ове дјелатности захтијева да се битно редуцирају инвестиције и расположива средства осим средстава за обнову и представа самодоприноса грађана, усмјерене за финансирање редовне дјелатности, и да на тај начин ублажи над стандарда радника у овим ОУР. Неопходно је што прије утврдити рационализацију рјешења за организовање и функционисање здравства, свих облика образовања, културе и других друштвених дјелатности, органа управе и уградити нову систематизацију радних мјеста у свим радним заједницама у складу са стварним потребама и материјалним могућностима. Савез комуниста мора се уснепротивити свим нереалним плановима и одлучи се супротставити схватању да јака општина мора имати медицински центар, све облике образовања, све оргane управе, инспекција, балке итд.

Комунисти у ОУР друштвених дјелатности морају се борити за промјену досадашњег потрошачког односа у стицању дохотка и личних доходака. Неопходно је развијати такав друштвени однос на основама слободне размјене рада, у коме ће сваки радник бити објективно у позицији да се својим квалитетним радом бори за стицање већег дохотка и личних доходака. На тој основи треба развијати свијест сваког радника у овим дјелатностима да се доходак који се стиче мора и зарадити.

ОСВРТ

Туристи и цијене

Туристички савез општине тражио је повећање цијена смјештаја у домаћој радиности. Конкретно: 20 динара по кревету више него прошле године. Сличан захтјев упутио је и Туристички савез Боке которске. Међутим, у Међувршкој општини заједници за послове цијена у Будви неће да дају „зелено смијетло“.

— Постоји препорука Туристичког савеза и Извршног вијећа Црне Горе о томе да се цијене услуга у домаћој радиности и аутокамповима не повећавају — каже нам мр Марко Ивановић, секретар Заједнице. — Такав став подржао је и Извршни одбор наше општине. Међутим, још увијек немамо јасне критеријуме и ставове осталих општина и туристичких организација, које се баве закупљивањем кревета у домаћој радиности, а захтијевају повећање. Не можемо тек тако аминовати захтјеве за повећање, поготову што постоје препоруке које говоре супротно, а циљ им је да се ове сезоне на нашим подручјима привуче што већи број гостију, из наше земље.

Почеће тако туристичка сезона, а цијеновници неће бити одштампани. Ка-ко усаглашавамо ставове око цијена могуће је да стигну и први домаћи туристи док се договоримо ко-лико треба да им наплаћујемо. Збила, крајње неизбјиљно уочи туристичке сезона од које много очекујемо, а од ко-

је, такође, много и стрепимо. Јер, са туристичких берзи у иностранству стижу неповољне вијести о продаји капацитета у нашој земљи. Значи, треба се уздати у нашег госта. А ми, ето, хоћемо да том госту узмемо још 20 динара по кревету. Вјероватно, има разлога за поскупљање — усталом цијене скочи вртоглаво, али тих 20 динара неће много значити за издаваоце соба. За туристе из наше земље хоће. Јер, тешко се одлучивати за одмор на Јадрану, када су толико порасле цијене меса и осталих производа, па још и смјештаја.

Да нашем резону има мјеста показали су примјери из Бара и Улциња. У тим општинама су већ раније одлучили да задрже цијене смјештаја у домаћој радиности. Да подсјетимо: оне износе од 140 у собама треће до 160 динара у собама прве категорије. То је знатно јефтиније него што је Будва нудила лани. Пожурили су да то најаве домаћим гостима и сигурно ће им се рачуница исплатити.

Ми, ето, на рачун есклузивности (питамо се шта то значи, када нам је град наружен депонијама смећа и земље, када су нам улице разроване, пла-же неурнедне, паркови без траве, атмо-сферски канали запушнени) желимо да подигнемо цијене за 20 динара! Чини нам се да је то, ишак, за критику.

своју улогу и задатак. Савез комуниста мора остварити своју водећу идејно-политичку улогу на спровођењу политике економске стабилизације, првенствено покретање миницијатива и активношћу комуниста у радним колективима, организма самоуправљања, у оквиру ССРН и Синдиката, у делегацијама и делегатским склопима, органима управе у СИЗ, итд., и на тој основи јачати и сопствену и одговорност свих осталих субјеката друштвено-економског и политичког система социјалистичког самоуправљања. У свим организацијама и руководствима СК мора се повести одлучног битка за конкретно остваривање посредним поступком принципа расположења према резултатима рада и стимулисањем радника за боље коришћење унутрашњих резерви, повећање продуктивности рада, производње и дохотка. То обавезује комунисте — прије свега у ОУР, свим самоуправним и другим надлежним органима, а посебно у основним организацијама и органима Синдиката — да предузимају неопходне мјере и активности за запитују стандарда радника, а поготову радника са најнижим укупним примањима, незапослених лица, пензионера са најнижим пензијама, ученичког и студентског стандарда и других надлежних органа и одговорних појединица у њима за недосљедност у спровођењу утврђених задатака политике економске стабилизације у овој години.

XI

Основе за успјешно рјешавање нагомиланих проблема, у првом реду треба тражити у производним снагама које имамо у социјалистичким самоуправним друштвеним односима које развијамо. Савез комуниста мора да допринесе развијању и јачању сазнава о сложености проблема и потреби већих одрицања и да ствара друштвену климу за бољи рад и ангажовање, за веће напоре, што све треба да допринесе повећању одговорности за досљедно остваривање планираних задатака економске политике, одлучно отклањање појава и узрока свих деформација, злоупотреба, узурнација и настапања на друштвену и моралну.

XII

Централни комитет СК прије Јоре обавезује Предсједништво и све органе и организације СК да стално прате активности организација и руководства СК на свим нивоима у реализацији задатака економске политике, да сагледавају проблеме и оцењују резултате предузетих мјера и да о томе информишу Централни комитет.

Општински комитети Савеза комуниста и њихова предсједништва треба на најнепосреднији начин, кроз свакодневне контакте са секретарима основних организација СК, у организацијама удруженог рада и другима са самоуправним организацијама и заједницама, да прате сва идејно-политичка питања која су од значаја за остваривање утврђене економске политике.

СА ЈАДРАНСКОГ САЈМА

Почело је с намјештајем

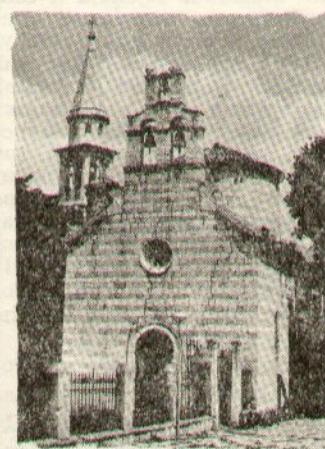
Јадрански сајам је 15. марта почео сезону отварањем IX салона намјештаја, опреме и унутрашње декорације. У периоду од 15. до 20. марта посетиоци су имали прилике да разгледају производе 24 рено миране радне организације из свих крајева наше земље. Према нашим утисцима, посетиоци су највише времена проводили испред штандова „Југодрва“, „Новог дома“ и „Техноопреме“ из Београда, сарајевског „Шипада“ и „Обода“ из Цетиња. Посебну пажњу при влачили су производи башкачког „Руди Чајавеца“. Овај колектив се представио с такозваном „телевизијом затвореног круга“, намијењеној хотелима. Да објаснимо, укратко, о чему се ради. У свакој соби и просторији у којој се задржавају гости постављен је један телевизор у црнобијелој или колор технички. Госту остаје на располагању више програма, по његовом избору. На један

од три канала он бира ТВ програм доступних центара, а на посебним каналима прима се локални програм. На два канала емитују се филмови из видео-ка сета. Они су обично забавног карактера и мијењају се у турнусу од три дана. Четвртог дана поново се приказује програм од првог дана. У мањим и средњим хотелима филмови се мијењају сваких шест дана, а свака три мјесеца филмови се потпуно мијењају.

Како смо обавијештени, искуства показују да се у већини интернационалних хотела гост задржава пројечно 2,5 дана, а у туристичким центрима дуже. Међутим, ова врста разонодобро би дошла нашим гостима у зимском периоду, када и нема друге забаве. Треба имати у виду отварање „Авале“, „Паласа“ и других хотела који ће радити током зиме.

Надамо се да су хотелери добро разгледали штанд „Руди Чајавеца“, а могуће да су склопљени и први уговори о испорука-ма „телевизије затвореног круга“.

С. Г.

ПЕТРОВАЦ 1. МАЈА ДОБИЈА МОДЕРАН СУПЕРМАРКЕТ

Београдски „Центропром“ у Петровцу је започео изградњу новог савременог супермаркета површине 800 квадратних метара.

Уговором смо прецизирали да „Радник“ из Добоја, који изводи радове, заврши објекат до 15. априла, а наши радни људи ће учинити све да супермаркет отворимо 1. маја. Радни људи Петровца и његови многобрани гости добиће у сезони савремени објекат, где ће се снабдјевати — рекао нам је Сретен Грујићић, шеф самоуслуге „Центропрома“ у Петровцу.

Од више Петровча на сазнали смо да је и садашња, невелика по простору „Центро промова“ самоуслуга једна од најснабдјеве нијих свим врстама животних и других намирница у нашој општини.

Када ће се изградити дјечје одмаралиште на Златибору?

Шта је с плацем на Златибору за дјечје одмаралиште који је купљен за дјечу наше општине прије десетак година? — питали су делегати Скупштине СИЗ за социјалну заштиту.

На ово питање стручна служба СИЗ није могла дати прецизнији одговор, осим да се плац налази у непосредној близини познатог златиборског хотела „Палисад“.

КУРЗИВОМ

Важе само своји договори

(ИЛИ: КАКО У НЕКИМ ОРГАНИЗАЦИЈАМА УДРУЖЕНОГ РАДА НЕ ПОШТУЈУ КОНКУРСЕ И ДРУГА АКТА У ОБЛАСТИ ЗАПОШЉАВАЊА)

(Или како у неким организацијама удруженог рада не поштују конкурс и друга акта у области запошљавања).

Друштвени договор о запошљавању у нашој општини се не поштује као и колико треба. У неким организацијама важе само договори чланова радничких савјета и других тијела, па тако долази до драстичних примјера кршења прописа у овој иначе веома осјетљивој области.

У Самоуправној интересној заједници запошљавања извијели су нам неколико „свјежих“ примјера.

Радица Драговић из Светог Стефана, електротехничар по занимању, јавила се на оглас ООУР Електродистрибуција којим је тражен приправник. Испуњавала је услове, али није примљена. Уместо ње, запошљено је лице из Титограда које није испуњавало услове, чиме су прекршени одредбе друштвеног договора о запошљавању.

Пошто нам се Радица Драговић обратила с писменим захтјевом, из којег смо видјели да има разлога за интервенцију, извршили смо на лицу мјеста увид у списе. Но-

казало се да радник који је примљен није имао ујеђење да се налази на евидентији незапослених, као ни ујеђење о дужини очекивања на посао. Без обзира на то, другови из Електродистрибуције су извршили бодовање (тј. радник је добио, чак, и бодове за вријеме проведено у ЈНА, што није законито) и примили радника из Титограда. Поред нас на пропусте у овом случају су указали и првобачији самоуправљачи, као и инспектор рада, али је Раднички савјет ове организације у поновном поступку одлучио као и прије — да пријме друга из Титограда.

Узгреб чујемо да је он у родбинским везама с неким из ООУР Електродистрибуција, што је, изгледа, био главни „мотив“ пријема — каже нам секретар СИЗ запошљавања Благота Кажић.

Радица Драговић ће тражити заштиту код Суда удруженог рада. Нема сумње да ће спор добити, што значи да је учитељица медвеђа услуга другу из Титограда. Електродистрибуција ће имати на кнадне трошкове, а сви заједно непотребна малтретирања. Али, о томе изгледа и нико не брине. И друге организације

крше прописе из ове области. По ријечима Кажића, највише у органу управе Скупштине општине! Тамо има неколико случајева да се застивају радни односи одређен вријеме — прећутно. Прије се и лица да раде на пословима с посебним овлашћењима и одговорностима.

Слове закона се не држе ни у основним организацијама „Авала“ и „Могрен“. Највеће из ових колективова СИЗ запошљавања не обавјештавају благовремено о слободним радним мјестима. Чине то тек када их — попуне!

Приправници су посебна прича. Примјера ради, организације удруженог рада с подручја наше општине су за ову годину пријавиле да им треба свега шест приправника у СИЗ су, међутим, констатовали да су те потребе далеко веће: треба примије између 70 и 80 приправника.

По ријечима Кажића, ствари се не могу довести у ред без кажњавања оних који поступају мимо прописа. Зато ће пртите свих прекршилаца бити поднесене пријаве.

Г. С.

У кућицама које је поклонила Шведска влада станују они који немају право

Да је дошло до неправилности у додјељивању једног броја монтажних кућица, по вршине 52 квадратна метра, које је поклонила влада Шведске као помоћ социјално угроженим лицима Будве послије земљотреса 1979. године, а које су постављене у Чучуцима, потврђено је и на сједници Скупштине СИЗ за социјалну заштиту.

Како смо сазнали, кућице су уступљене овом СИЗ-у и сне су додјељиване на основу Одлуке Извршног одбора Скупштине СИЗ за социјалну заштиту.

Девет лица који су добили ове кућице корисници су

социјалне помоћи, а шест кућица добили су они који су имали везе и познанства. Троје ималаца ове кућице — рентирају!

— Ко у шест кућица станује, а на то нема право? — питали смо одговорне у СИЗ-у.

— Милош Тодоровић, првник у нашем СИЗ-у, за кога тражимо да купимо стан, но, на жалост, до данас нисмо добили никакав одговор од СИЗ за изградњу Будве. У једној кућици живи Милица Раичевић, радница Дјечјег вртића, са двоје мале дјеце, затим Милица Сладичек, такође радница истог Вртића, са двоје дјеце, па Ве-

нера Почек, радница ООУР „Јадран-трговина“, са сином, Станком Радовић, радница Агрокомбината „13. јул“, са троје мале дјеце и незапосленим мужем. Олга Ђурић се дивље уселила. Милица Зеј, Маре Франета и Митар Зеј никада се нијесу ни уселивали, него им кућице служе за издавање. Сазнали смо да је Милица Зеј издала под кирију кућицу Славку Шћепановићу, Маре Франета петорици радника ГРО „Интерграал“ из Суботице, а Митар Зеј кућицу издаје само пре која је.

Извршни одбор Скупштине СИЗ-а за све је донио одлуку о уселењу. Међутим, када су се откриле неправилности у додјељивању ових кућица, о чему је југословенска штампа већ писала, на сједници 7. децембра 1982. године, донио је нову одлуку — да се поднесе тужбени захтјев Општинском суду у Котору да се сва лица, која су поменута у овом тексту, и селе, јер у нашој општини има још двадесетак лица који примају сталну социјалну помоћ, а некима од њих кућица би добро дошла.

У СИЗ-у су нам, на крају рекли да није правилно спроведена додјела шведских кућица, али да ће учiniti све да грешку исправе.

С. Паповић

Делегати су предлагали разне могућности, како би се могло доћи до средстава за изградњу одмаралишта. Зајлучено је да се што прије ступи у контакт са урбанистичком службом у Титовом Ужицу, како би се сагледали услови за изградњу одмаралишта.

П. С.

ОБРАЗОВАЊЕ КУЛТУРА УМЈЕТНОСТ ★ ОБРАЗОВАЊЕ КУЛТУРА УМЈЕТНОСТ ★ ОБРАЗОВАЊЕ КУЛТУРА УМЈЕТНОСТ

Стари град из дана у дан пропада

ИЗ КУЛТУРНОГ ЦЕНТРА

И поред ограничених средстава и недостатка оствореног и затвореног простора за наступе позоришних и других ансамбала и група, овогодишњи програм културних забава биће разноврстан и представитиван. Ударна манифестација биће „Дани музике Будва — Свети Стеван“, која ће се одржати у другој половини јуна. Као проблем ће, све до обнове Старог града, бити скучен избор простора за наступе наших најпознатијих извођача репродуктивне музике. У Културном центру кажу да ће у пројеку једампут мјесечно гостовати Црногорско народно позориште, а не планира се гостовање других ансамбала и група због веома ограничених средстава за ове сврхе.

У организацији Модерне галерије приредиће се изложба нашег „париског“ сликара Јуба Попозића, као и још једног познатог југословенског умјетника. Јубитељи сликарства имају прилику да виде дјела најпознатијих свјетских експресиониста из фонда Модерне галерије, и први пут штампаће се репрезентативни каталог за ову изложбу. У плану је заједничка изложба црногорских сликара и једне сликарке аматера.

„Догађај године“ представљаће изложба новооткривених предмета од злата, стакла, гвожђа и каме на локалитету Будванске некрополе. Ради се на томе да се у новоизграђеном хотелу „Авале“ обезбиједи простор за сталну поставку археолошких експоната пронађених на овом археолошком налазишту — једном од најпознатијих на Балкану.

Културни центар је у програму за ову годину као посебну обавезу постао вио обогаћивање књижних

фондова библиотека у Будви и Петровцу. Планира се изложба најновијих дјела домаћих и страних писаца.

Као посебан проблем пред културне посленике поставља се недостатак љеће позорнице у Будви. Наглашавају да, чак, ни урбанисти не предвиђају

локацију за такав један вожан објекат, што је утолико несхvatљивије када се зна да се без љеће позорнице на обогаћивању садржаја културно-забавног живота мало шта значајније може постићи. У културном центру наглашавају да им је проблем у раду и то што су им ограничени

термини за коришћење са-ле „Зета филм“.

Но, и поред свих тих и других проблема треба очекивати да ће се у овој години на плану културно-забавног живота у Будви више постићи него што је то био случај у посљедње три-четири године.

Н. Д.

ЛИКОВНИ ЖИВОТ

ЖЕНЕ СЛИКАРИ У МОДЕРНОЈ ГАЛЕРИЈИ

Поводом међународног празника жена, 8. марта, Модерна галерија Културног центра приредила је изложбу осам ликовних стваралаца — жене, чланова Удружења ликовних умјетника Црне Горе.

На изложби су биле представљене: Сејда Белеговић, Анастасија Брајовић, Бранка Бурзан, Ксенија Вујовић — Тошић, Славица Гвоздено-вић, Анка Бурић — Ђурђевац, Дања Ђурковић и Невенка Перовић.

Отварајући изложбу, пре-дсједник Општинског коми-

тета СК Будва Урош Зено-вић је, између остalog, рекао: „Визуре садашње Будве су ранијим сликарима, на жалост, мало познате. Многа платна оставе прави свједок како је Будва, из милоште називана „краљицом Јадрана“, изгледала прије катастрофалног земљотреса 1979. године. Но, захваљујући солидарности, у првом реду, читаве југословенске јадранске и напорима које чине њени радни људи, Будва ће поново бити драгут међу би-серима и потврдиће Јуби-шине ријечи: „Збиља бих ре-као, да се овдје природа и-

грала, када је своје чудесно дјело на мање стварала“.

Изложба „Жене сликарки“ је показала да је млађа генерација црногорских сликарки — првенствено Славица Гвозденовић и Анка Бурић — Ђурђевац, прва са своје два цртежа, а друга са двије графике у вјешти-ни ликовног осјећаја и сензибилитета поодмакла старијим колегиницама. Међутим, радови Дање Ђурковић и Ксеније Вујовић — Тошић заслужују да се и о њима ка-жу неке ријечи. Дања Ђурковић се представила са три рада — „Арлекин“, „Нарови“ и „Будва у земљотресу“. Сва три рада представљају израз њене маштвотости доброг колористичког намаза, који карактерише уопште црногорске ликовне ствараоце по сљедњих година.

Ксенија Вујовић — Тошић одабрала је за ову изложбу пастеле „Цвијеће“, „Цијевна“ и „Локвав“. Њено стваралаштво је добром дијелом ослоњено на оца сликара, Саву Вујовића, али она у својим дјелима уноси осјећај лијепог нијансираног колорита.

Бранка Бурзан, Анастасија Брајовић и Невенка Пере-овић, које годинама гледа-мо на црногорским изложби-ма, нису на овој изложби показале нешто ново.

Сејда Белеговић са радо-вима у акватинти „Макови“ и „Цамадан“ представник је новог таласа која хоће и же-ли да се надовеже на тради-цију црногорског ликовног стваралаштва.

С. Паповић

МАЛЕ ЗАНИМЉИВОСТИ

Запис на корњачином оклопу

Један италијански рибар уловио је у септември 1937. године корњачу тешку 98 килограма па чијем су оклопу биле исписане неке ријечи које рибар није умio да прочита. Одноје корњачу у Палермо, где је један професор „протумачио“ пат-

пис који је био написан на руском језику, а гла-сио је: „Ja сам пустio па слободу ову корњачу, која се зове Гога, првог маја 1912. године. Она је тешка 52 килограма, а дуга чика 90 сантиметара. Воли да једе сардине. Максим Горки — Капри“.

НАЈКРАЋЕ ПИСМО

Најкраће и, вјероват-но, најнеобичније писмо написао је француски књижевник Виктор Иго. Он је предао неком издавачу рукопис свог романа „Јадници“, и овај му је обећао да ће га изје-стити да ли ће роман шта-тлати или не. Дани су

пролазили, а издавач није ништа јављао. Тада му је Иго упутио писмо у ко-ме се на чистом комаду хартије налазио само велики знак питања. Издавач је, такође, одговорио веома кратко: знаком чу-ћења!

АРХЕОЛОШКА ИСТРАЖИВАЊА

Завод за заштиту споме-ника културе СР Црне Горе са екипом од десетак археолога започео је нова археолошка истраживања у Старом граду. (Од како је у земљотресу 1979. године страдао Стари град, ово је трећи пут да се археолози враћају истраживањима на овом терену).

Прије дviје године др Јубиша Поповић, који је руководио истраживањима у Старом граду, нам је рекао: „Будва, како у исто-ријском тако и у археоло-шком смислу, представља један од најзанимљивијих локалитета у нашој земљи. Сада смо сигури да се испод садашњег разру-шеног средњовјековног гра-да налазе остатци античке Будве, тако да град више није тајна о којој се пага-жало више од четири деце-није“.

Другу екипу археолога у истом времену предводи-ла је Оливера Жикић. Она нам је рекла: „Ово су највећи и најобимнији истра-жни археолошки радови у-опште у Црној Гори који су икад извођени. На ви-ше сектора античке некро-поле, која припада античкој Будви пронашли смо 250 гробова, 60 гробница са око 2.000 античких предме-та из хеленистичког и рим ског периода“.

— Прије неколико дана започели смо нова архео-лошка истраживања и већ добили значајне резултате. Открили смо остатке античких зидова и тиме потврдили резултате до којих је прије дviје године дошао др Јубиша Поповић — рекао нам је Ранко Кујовић, руководилац садашњих радова.

Сви археолошки радо-ви, према уговору са СИЗ за културу, биће завршени у наредних четири мјесе-ца, а за ту сврху може да се утроши нешто преко по-ла милијарде старих дина-ра.

П. С.

УЗ 75. ГОДИШЊИЦУ СМРТИ РАДОЈА ДОМАНОВИЋА

Бунтовник храброг пера

РАДОЈЕ ДОМАНОВИЋ ЈЕ РОЂЕН у учитељској по родици 1873. године у селу Овсишту, а дјетињство је провео у сусједном селу Јарушици. Васпитавајући се према патријархалним начелима, он је још из дјетињства понио велико и искрено поштовање за демократске односе, слободу човјека

и његовог бића. Поштовање човјекове личности, честитост, истинолубље и искреност основни су постулати патријархалне задруге, и то је суштински утицало на формирање овог писца. На његово овакво животно становиште утицала је устаничка и демократска традиција његових предaka. Код Домановића је још из дјечјих и младалачких дана остао ехом казивања његових старијих, и то је, можда, учинило да у њему никнек дубока mrжња према свим тиранима.

Већ као великошколац (гимназију је завршио у Крајевцу) у Београду, он ће се активно приклучити радикалима, који су били најближи идејама Светозара Марковића и који су се борили против владајућег апсолутизма.

Као професор, службоваће у Пироту, Врању и Лесковцу и стећи моногрбарија пријељава са највећим српским интелигенцијом, што је битно допријенило да се Домановић опре дијели за пут страственог сатиричара. Нису га могле у томе поколебати ни разне не угодности: године 1898. био је отпущен из службе и неколико година провео је у Београду, састављајући једва крај с крајем. Домановић је тада дошао у додир с познатом београдском боемијом, која је кроз шалу, алузију, ироничну и саркастичну примједбу на животне појединости или неке угледне личности, успијевала да се одбрани od режима. То је тек потпуно одредило и опредијелило. Његова сатира очито је тематски веома омешана и везана за одређено вријеме, али по својој опредијелености и начину умјетничког третмана материје превазилази и надилази то вријеме и добија знатно шире и многовременске димензије. По томе је он не само најпознатији него и најоригиналнији српски сатиричар — реалиста.

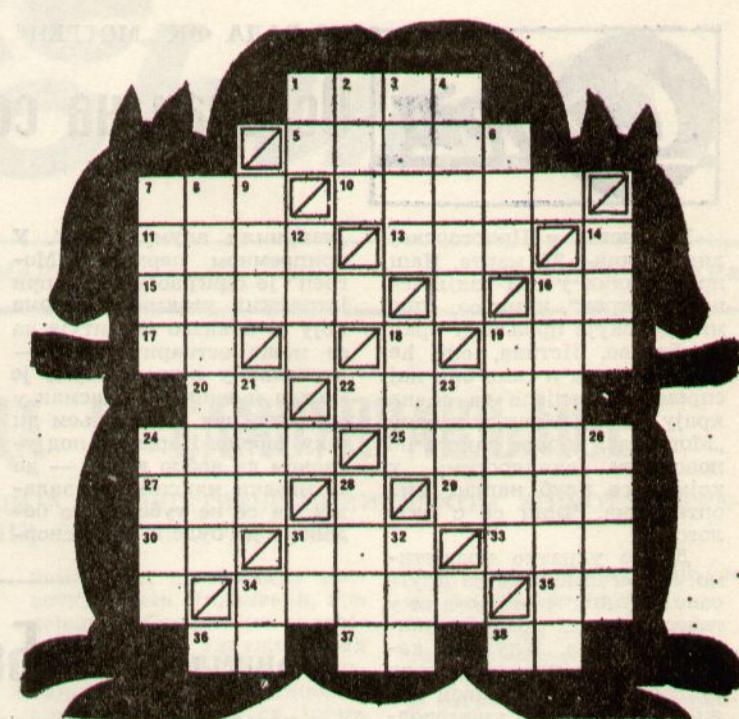
Ријетко је у нас било писаца који су умјели тако храбро и постојано да поднесу све „освете“ самозаљубљеничkiх представника власти, прогоне, премјештаје, отпушта из службе, глад и немаштину, као што је то био случај с овим писцем. И, уколико је власт била строжа и безобзирнија, утолико је писац био упорнији и страсно се ангажовао да откриje све ране, укаже на све трулеж и задах распадања у чијем је центру доминирао монархизам Обреновића. Он је за непуних пет година (од 1898. до 1903. године) написао своје најпознатије сатире и тиме показао да је уз доста лутања успио

да пронађе своју најбољу убојиту књижевну фактуру. Његова је инспирација била више него интензивна и бујна све док је харала и царовала тиранија, све док није дошло до промена.. Тада бунтовник отпушти и храброг пера, послије удара 1903. године, добио је признања од нове власти да је и он својим сатирама мобилисао јавно мњење и тиме помогао рушењу дотадашњег режима. Али, Домановић није био чо вјек кога је лако поткупити или смирити. Он ће убрзо видjeti da nova vlast sushitinska niije nishta izmijenila, i njegovo nezadovoljstvo ne iz dana u dan rasti.

Комбинујући у својим најпознатијим сатирама двоструку kost radnju, kada konkretne животne podaci obavezno preraštaju u svojevrsnu životnu sliku, чак истинu i pisanac u spiskom intelektualu, s naprednjim srušenjem snađem svoje inven- cije, da do kraja održi paralelizam dveju radnji i da čitaoca uvjeri u njihovu mogućnost i realnost.

Његова најпознатија сатира „Страдија“ дјелује као да је састављена од неколико међусобно недовољno поvezanih priča. To је писац учинио највећe zborog toga što je tom satisrom želio da sveobuhvatni svojom oštiriom начинu dubljim rezom, rezotkrije i demaskira ondašnji dруштveni porедак i живот u Srbiji, te mu je radi toga trebalo i dosta prostora za tako koncipiranu satirichnu sliku.

Истрошен сталном и бескомпромисном борбом с представницима власти, стаљно у грчу да некако обезбедi životnu egsistenciju za sebe i svoju porodicu, on је, потпуно разочaran, veoma mlađ, u trideset i šestoj godini života, podlegao teškoj bolesti. Половитом 1908. године умро је у Београду, где је и сахрањен. Та ко је престало да куца среће сатиричара посебног умјетничког сензibiliteta, који је свој кратки живот дарио strasnom istraživanju puta za хуманизацију човјека, за његов просперитет и потпуно oslobođenje.

УКРШТЕНИЦА

ВОДОРАВНО: 1) Индустриска биљка. 5) музичко-сценско дјело. 7) Ужичанин. 10) надимак Далипагића. 11) туга. 13) узвик при скоку. 15) град у Турској. 16) узречница, везник. 17) сугласник и самогласник. 19) кретање кроз ваздух. 20) Никола Тесла. 22) име глумца О'Тула. 24) јело од кромпира. 25) временски термин. 27) очеви — пјеснички. 29) име пјевачице Ковачић. 30) Ријека. 31) птица пјевачица. 33) мушки наслеђник. 34) усамљена кућа (обично у Војводини). 35) према. 36) ријека у Италији. 37) коњ. 38) два иста самогласника.

УСПРАВНО: 1) Грчко слово. 2) економско-пропагандни програм. 3) Петар (деми-гигант). 4) становници највећe.

иег полуострва. 6) света (турц.). 7) муслиманско мушки име. 8) каиш за муницију (мн.). 9) отац — словеначки. 12) Карењина 14) оружани сукоб. 16) прољењни цвијет. 18) преградни дио куће 19) прошлог љета. 21) прост број. 23) творница аутомобила Марибор. 24) отвор на кожи. 26) експлозивно средство. 28) улога. 31) сугласник и самогласник. 32) часничник. 34) неопходан зачин.

РЈЕШЕЊЕ

ВОДОРАВНО: 1) Репа. 5) опера. 7) Ера. 10) Праја. 11) сета. 13) опа. 15) Адана. 16) па. 17) де (19) лет. 20) Н. Т. 22) Питер. 24) пире. 25) датум. 27) оци. 29) Мони. 30) ри. 31) кос. 33) син. 34) салаш. 35) ка. 36) Но. 37) ат. 38) аа.

ТРИ ПИТАЊА — ТРИ ОДГОВОРА

Водом дробе стијене

1. Радници у финским каменоломима дробе блоком воде стијена, користећи воду и климатску особеност поднебља — ниске температуре. На који начин?

2. Када се у хладно зимскојутро заложи пећ догађа се да се намјештај у со

би „огласи“ тихим пуцкетањем. Зашто?

3. Висина тона дувачких инструмената расте са затријавањем оркестра. — За гријањем музички инструменти, међутим, емитују тонове низких фреквенција. Зашто?

Тачни одговори

1. Вода се, за разлику од већине других материјала, приликом срзавања шире. Ако се у пукотине каменог блока налије вода, након

њеног срзавања на ниским температурама финског поднебља, стијена ће се распснити.

2. Пуцкетање је посљедица запреминског ширења материјала од којих је намјештај направљен. Наиме, при истом повишењу температуре, различити материјали се различито шире. Због тога на њиховим спојима долази до механичког напрезања, које је каткад праћено пуцкетањем.

3. Брзина звука расте с порастом температуре. Како основне фреквенције дувачких инструмената зависе директно од брзине звука, то ће затрејан дувачки оркестар емитовати тонове виших фреквенција. С друге стране, жице на гитари и сличним инструментима истежу се укљед повишења температуре, што је праћено опадањем учестаности жичаних вибрација.

МОЖДА НИСТЕ ЗНАЛИ?

Најзубатији најбржи...

ОД СВИХ ЖИВОТИЊА највећи број зуба има делфин — двије стотине. Одмах за њим долази такозвана морска свиња, која има стотину зуба. Међутим, нарвал, морски једнорог који припада истој породици, има свега два зуба! Женка морског једнорога уопште нема зуба.

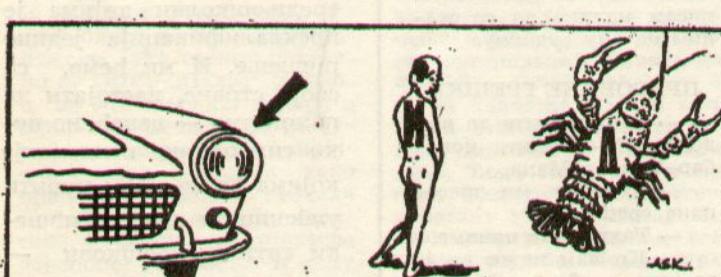
*

ГЕПАРД СЕ СМАТРА, вјероватно, најбржим четвороношем. Ако би се приредила трка, већу брзину од њега постигла би нека птица од којих неке лете и по 300 километара на час.

*

НАЈВИШЕ ПЕРЈА од свих птица вјероватно има лабуд. Израчунато је да он има око 25.210 пера.

РЕБУС ★ РЕБУС ★ РЕБУС

Рјешава се као и класични ребус, али се чита здесна на лијево — оринут: фар-го — ИД — рак — кардиограф

ИЗ РАДА ФК „МОГРЕН“

Ослонац на сопствене снаге

Првенство у Црногорској лиги почиње 27. марта. Наш представник у том такмичењу, „Могрен“, чини се, спремно дочекује пролећну трку за бодове. Истина, она ће бити напорна и само они најспремнији успије да се на крају радују. Ипак, у табору „Могрена“, упркос заиста не повољним околностима у којима се клуб нашао, има оптимизма. Чини се с разлогом.

Да се укратко подсјетимо: након испадања из Друге савезне лиге, много тога се у табору нашег „републиканца“ додило. Клупска каца остала је празна, дугови су доста велики, налази службене друштвених књиговодства нису били повољни. Извесно вријеме затворене су биле и просторије клуба.

Такво стање одразило се на играче. Доста њих (неки кажу, чак, двадесет у задњих шест мјесецима) напустили су клуб и потражили „посла“ у другим срединама. Било је то и нормално — у клубу су се налазили мањи и играчи са стране који су играли за новац и које за Будву друго ништа nije везивало. Када је „Могрен“ прешао у нижи ранг такмичења није се ту имало даље шта тражити.

Наравно, све се то одразило на резултате „Могрена“ у јесенњем дијелу првенства. Оне су биле промјенљиве, па је и залиха бодова таква да не гарантује мирно пролеће.

— И у паузи првенства многи су се напустили. Отишли су: Марков, браћа Мирјан и Бранко Мугоша, Кашћелан, Михаило Пејовић, Барјактаревић, Дарко Вујовић, Марушић... Но, о томе не мислимо. Шансу добијају младићи који живе и раде у Будви. Калић се кроз првенstvene борбе. Знамо, неће бити лако, али наше амбиције и нису превелике. Же лијимо да изборимо опстанак у лиги. А дугорочна је оријентација — стварање тима из сопствених редова. Ко же ли да игра у „Могрену“, а стиже из друге средине, враћа ће се бити отворена, али неће имати никакве посебне повластице. Желимо да створимо хомоген тим, здраве односе у клубу да нам салдо буде позитиван. А резултати ће доћи. Треба само стрпљење, јер ништа се не постиже импровизацијом, стварањем вјештачке атмосфере у клубу и око њега, забиљежили смо од одговорних у „Могрену“.

Тренера Бора Лазовића, који је био велики ентузијаста, а уз то је добро познато прилике у нашем фудбалу, на кормилу је замјенио Јоко Божовић, бивши играч овог тима, који је као тренер већ радио у Будви и Петровцу. Овај млади човјек такође је пун оптимизма, фудбалску игру веома добро познаје, а уз то је и добар педагог. Његово велико и грчко и тренерско искуство помоћи ће да овог пролећа буде више добрих игара и бодова.

Будвани су се за првенство припремали на свом игралишту. За путовања није било паре, па то нико и није помињао. Фудбалери су под надзором Божовића марљиво радили на свом терену. Стиче се утисак да су добро

„напунили акумулаторе“. У припремном периоду „Могрен“ је одиграо и више пријатељских утакмица. Форма коју је показао гарантује да се може остварити циљ — опстанак у лици. Могуће је можда и више — пласман у средини, чак и у горњем дијелу табеле. Наравно, под условом да добро крене — да се играчи максимално залажу, да се не губе олако бодови, а да буде и мало спор-

тске среће. Но, о томе када почне борба за бодове. Да кажемо само још и то да прве двије утакмице Будвани играју пред својом публиком. У првом колу домаћини су екипи „Јединства“ из Бијелог Поља, а у другом никшићком „Челику“. Биће то два дербија кола. И прилика да Будвани укњиже прве бодове..

С. Грегорић

ЗАНИМЉИВОСТИ

БОКС — ПЛЕМЕНИТАВ ЈЕШТИНА

БОКС јЕ ПООДАВНО ОСВОЈИО СВИЈЕТ и припада реду најпопуларнијих спортистава. За разлику од многих других, о њему постоји подијељена мишљења — од оних који га сматрају за племениту вјештину и својеврсну умјетност до других који га оцјењују као нешто недостојно савременог човјека, као најобичnје дивљање и тучу.

Последњих деценија аматеризам се у боксу најметну професионализму увођењем нових категорија, ограничењем трајања борбе, прописима о нокдауну. Све су ређа дијављања подземља у професионалном боксу, која су некад харала европским и америчким ринговима.

Пјесници дrevних времена — Хомер, Пиндар и Вергилије — опјевали су надметање песничама. Фидија и Мирон класали су снажне песнице у камењу, а у Етрурији мајстори мозаика слагали каменичиће и оставили толике мозаике са мотивима песничења. Ако се вратимо још у даљу прошlost, видјећемо да су у праисторији људи остављали у пећинама примитивне црteže o uđaranju pesnicama.

Многи познати књижевници — као што су Свифт, Бајрон и Дима-отац — били су пријатељи боксера, а Бротон, боксерски великан, лежи у Вестминстеру поред Шекспира и Њутна. Џек Лондон, Тристан Бернар, Бернар Шо, Жан Кокто, Метерних, Хемингвеј, инспирисани племенитом вјештином, оставили су у литератури свједочанства свога интересовања и љубави према њој.

Оно што издава бокс од других спортистава, то је да његови јунаци дуже „живе“ на сцени. Демпсеј, Тенеј, Корбет, Макс Бер, Џо Луис, Роки Марћано, Робинсон — Шугер, Консон и толики други постали су жије легенде, а њихови подвizi и живот пре nose се као предања.

Епоху новијег времена отворили су Џек Демпсеј и Чими Тенеј, два Американца гвоздених песничама и лавовског срца, око којих је створен мит.

П. БУЧАЈ

Кутак за разоноду

КАЗАЛИ СУ...

ОГЛЕДАЛО ЈЕ ДУША ЖЕНЕ

КОНФУЧИЈЕ: — Огледало је душа жене као што је сабља душа ратника.

*
БРИЖИТ БАДРО: — Моја искуства с мушкирцима: једни сувише оклијевају, не налазе почетак и не стижу до краја. Други желе да почну одмах с крајем.

*
ФЛЕЧЕР: — Јубав је као рубље: слађа је кад се чешће мијења.

*
ДОСТОЈЕВСКИ: — Кад се дјевојачко срце сажали, то је паопасније по дјевојку.

*
МАРЛЕНА ЛИТРИХ: — Готово свака жена би жељела да буде вјерна, само је, на жалост, тешко таћи мушкирца коме ваља бити вјеран.

*
САФИР: — Нема боље дијете него што је правовремено устајање са трпезе.

*
РУСО: — Јуди воле оно што је добро или бар оно што им се чини да је добро, али обично гријеше у процјени шта је добро.

*
ЕМЕРСОН: — Кад неку малу ствар дијелиш са сlijepcem, не дај му много. Мислиће да је та ствар била вељика.

*
СЕНЕКА: — Једно сунце разгони сто хиљада сјенки.

ПРОЦВЈЕТАЛА КОКОШ

Дјевојчица посетила своју другарицу и, играјући се с њом, примијетила у башти птицу какву још није била видјела. Узбуђена, утруча у кућу и узвикну:

— Ох, тето, ходи да видиш: једна кока је процвјетала!

НЕ БИ ЖЕЉЕЛА

— Знаш, драга — објашњава млади радио-аматер својој дјевојци — таласи осјећања шире се као радио-таласи кроз етар. Ја сам одашљач, а ти приjemnik.

— Престани, молим те, не бих никако жељела да се кроз девет мјесеци појави и звучник.

АНЕГДОТЕ

ТЕСТАМЕНТ

Умро Шкотланђанин и све што је имао оставио градском дому за незбринуту дједу.

— И да ли је много тога оставио?

— Наравно, имао је око сморо дјече.

ИМА ПРАВО

— Јељепотица као што сте ви — каже младић дјеvojci — вјерovatno има масу љубавника.

— Не мијешајте се у моје послове — одврати она.

— Имате право, извините... А како иду послови?

ДА ЈЕ НЕ ОЖАЛОСТИ

Судија пита оптуженог:

— А зашто тужиљи ни сте рекли да сте већ ожењени?

— Нисам хтио да је ожалистим, а, осим тога, нисам научио да се жалим на злу судбину.

ПРЕСОВАЊЕ ГРЕШКЕ

— Шта жељите да вам донесем? — упита конобар Томаса Мана.

— Донесите ми пресоване грешке.

— Такво јело немамо.

— Ко вам каже да је то јело — објасни Ман — ја тражим јеловник.

С. Г.

Почела настава за конобаре и куваре

Занимљива иницијатива организација удруженог рада с подручја наше општине, коју је прихватила Самоуправна интересна заједница запошљавања, почине се успјешно реализовати. Како смо обавијештили од Благоте Кажића, секретара СИЗ запошљавања, већ је почела настава за 50 будућих конобара, кувара и сластичара. Наставни кадар је обезбијеђен из Средњошколског центра и ХТО „Монтенегротурист“.

— Ради се о преквалификацији оних који подуже чекају на запослење, истиче Кажић. — То су углавном туристички техничари, гимназијалци и остали са средњом стручном спремом — они чија струка није курентна на тржишту. На другој страни итака се траже угоститељски радници, оквалификовани за неко од занимања. Настава ће трајати до почетка сезоне (око два мјесеца), младићи ће љети радићи у објектима „Монтенегротуриста“ углавном као помоћни радници уз мајсторе од којих ће у првом учићи занат, а најесен ће опет у клупе. Уче се углавном само стручни предмети.

Ова занимљива акција покренута је у сарадњи с РО „Словенска плажа“ у изградњи. Њих педесетак већ ће наредне сезоне у новим објектима добити стално запослење. Одговорни у овој организацији, упоредо с изградњом капацитета, мисле и о кадру који је неопходан за рад након отварања нових објеката. То је, свакако, за похвалу, тим прије што код већине организација то до сада није била практика. Бринуло се углавном о хотелу или другом објекту, а маје о томе ко ће га опслуживати. Због тога је љети насталаја трка за сезонским радницима, најчешће приученим и с недовољним квалификацијама, због чега је и ниво услуга био на незавидној висини.

— Ово је, такође, проблем, која ће, надам се, показати да тако треба наставити. И за објекте на Словенској плажи, а и за остале, који ће бити отворени овог и наредних љета, треба још дosta квалификованих радника. Зато треба наставити, треба да и друге организације покажу слична интересовања. На списковима незапослених код наше заједнице има око 500 лица. Већина су средњошколци којима је преквалификација једино решење. И ми ћemo, са своје стране, настојати да помогнемо — даваћemo неке симболичне стипендије којима ће се моћи купити уџбеници и „закрпiti“ неки ситнији трошкови — истиче Благота Кажић.